

Do końca września katecheci powinni przeprowadzić stosowną katechezę na temat możliwych form uczestnictwa w życiu parafialnym i przekazać propozycje duszpasterzy uczniom.

93. Do połowy września proboszcz parafii powinien przekazać roczny harmonogram pracy z młodzieżą duszpasterzowi młodzieży w archidiecezji katowickiej.
94. Zaleca się, aby uprzywilejowaną formą duszpasterstwa młodzieży w parafii były współpracujące ze sobą ruchy i stowarzyszenia młodzieżowe⁷⁰.
95. Zaleca się wprowadzenie do parafialnego duszpasterstwa młodzieży zasady duszpasterstwa zróżnicowanego, dostosowanego do poziomu rozwoju wiary i relacji do Kościoła⁷¹.
96. Zaleca się, by w pracy z młodzieżą stosować metody, formy i środki nowej ewangelizacji oraz ściśle współpracować z moderatorem do spraw nowej ewangelizacji w archidiecezji katowickiej.
97. W pracy z młodzieżą zaleca się wykorzystywanie metody projektów, przede wszystkim o charakterze socjalnym i charytatywnym⁷².
98. Zaleca się angażowanie w pracę pastoralną z młodzieżą parafian, którzy są świadkami wiary i posiadają odpowiednie do tej pracy predyspozycje.
99. Zaleca się, by zwracać uwagę na sytuację egzystencjalną ludzi młodych, głównie osób pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych⁷³.
100. Zaleca się łączenie pracy z młodzieżą z pracą z rodzicami, a nawet całymi rodzinami, zwłaszcza w czasie przygotowania do sakramentu bierzmowania oraz do sakramentu małżeństwa.
101. Zaleca się, by ze szczególną troską i zaangażowaniem podejmować pracę z młodzieżą na etapie gimnazjalnym (albo w dwóch ostatnich klasach szkoły podstawowej w systemie ośmioklasowym). Dlatego w miarę możliwości w gimnazjum (lub w dwóch ostatnich klasach szkoły podstawowej) powinien uczyć ksiądz z parafii, na terenie której znajduje się szkoła.

⁷⁰ Zwłaszcza: Ruch Światło-Życie, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, Dzieci Maryi i służba liturgiczna.

⁷¹ Duszpasterstwo zróżnicowane, dostosowane do poziomu rozwoju wiary i relacji do Kościoła młodych ludzi, może być kierowane do trzech grup adresatów: młodzieży zaangażowanej, młodzieży zainteresowanej, młodzieży zdystansowanej. Według tego kryterium należy dobierać metody i formy pracy z młodzieżą.

⁷² Proponowanie różnych form wolontariatu przyczynia się do wszechstronnego rozwoju młodych ludzi oraz bardziej ich integruje.

⁷³ W przypadku zaobserwowania problemów należy zapewnić młodemu człowiekowi wsparcie i profesjonalną pomoc, wykorzystując Ośrodek Rozwoju Młodzieży i Rodziny oraz jego filie.

102. Zaleca się koncentrowanie pracy duszpasterskiej z młodzieżą gimnazjalną (albo młodzieżą ostatnich klas szkoły podstawowej w systemie ośmioklasowym) na przygotowaniu do sakramentu bierzmowania, którego cennym uzupełnieniem będzie proponowanie młodemu udziału w spotkaniach ruchów i stowarzyszeń młodzieżowych.
103. Zaleca się organizowanie – wraz z innymi parafiami dekanatu lub w ramach rejonu – wyjazdowych rekolekcji czy pielgrzymek dla różnych grup młodzieżowych z parafii.
104. Zaleca się, by w miarę możliwości włączać do duszpasterstwa młodzieży uczniów szóstej klasy szkoły podstawowej.
105. Zaleca się, by w miarę potrzeb objąć duszpasterską opieką także młodzież pracującą.
106. Zaleca się, aby w planowaniu i realizacji działań związanych z duszpasterstwem młodzieży w parafii uwzględniać opinie, doświadczenia i oczekiwania samej młodzieży, wprowadzając ją tym samym we współtworzenie życia parafialnego w jego różnych aspektach, z działalnością duszpasterskiej rady parafialnej łącznie.
107. Zaleca się, by w duszpasterstwie młodzieży stosować formy wykorzystujące aktywność fizyczną, w tym zajęcia sportowe lub rozwijające więzi z przyrodą.

Duszpasterstwo akademickie

108. Organizację duszpasterstwa akademickiego określają szczegółowo *Zasady duszpasterstwa akademickiego archidiecezji katowickiej*⁷⁴.
109. Zaleca się – po odpowiednim rozeznaniu – powołanie rejonowych ośrodków duszpasterstwa akademickiego.

Powyższe wskazania należy interpretować zwłaszcza w kontekście następujących dokumentów:

Sobór Watykański II:

Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim „Gravissimum educationis”.

Jan Paweł II:

List Apostolski do młodych całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży (1985).

Kongregacja do spraw Nauczania Katolickiego, Papieska Rada do spraw Wiernych Świeckich i Papieska Rada do spraw Kultury:

Instrukcja „Obecność Kościoła na uniwersytecie i w kulturze uniwersyteckiej” (1994).

II Polski Synod Plenarny

Szkoła i uniwersytet w życiu Kościoła i narodu.

⁷⁴ Obowiązujący po Synodzie tekst por. *Suplement* do rocznika 2016 „Wiadomości Archidiecezjalnych”.

Duchowieństwo

Kościoła katowickiego⁷⁵

Wstęp

110. Jedyne kapłaństwo Chrystusa nieustannie uobecnia się w Kościele we wspólnym kapłaństwie wszystkich wiernych oraz w kapłaństwie urzędowym, czyli hierarchicznym – kapłaństwie biskupów i prezbiterów⁷⁶. Przyjęty przez prezbiterów sakrament święceń upodabnia ich w nowy i specyficzny sposób do Jezusa Chrystusa, sprawiając, że celem ich życia i działania staje się „głoszenie Ewangelii światu i budowanie Kościoła w imieniu i zastępstwie Chrystusa (*in persona Christi*), Głowy i Pasterza”⁷⁷.
111. Ponieważ w odnowie Kościoła Chrystusowego prezbiterom „wyznacza się ogromnie ważną i nawet z dnia na dzień coraz trudniejszą rolę, rzeczą bardzo pożyteczną wydało się szersze i głębsze rozważenie zagadnień dotyczących prezbiterów [...], aby – w często tak dogłębnie zmienionych warunkach duszpasterskich i kulturowych – ich posługiwanie skuteczniej wspierać i lepiej troszczyć się o ich życie [...]”⁷⁸. Powyższe stwierdzenie Soboru Watykańskiego II, mimo iż sformułowane zostało pół wieku temu, nie straciło nic ze swej aktualności także w odniesieniu do dzisiejszej posługi i życia prezbiterów Kościoła katowickiego.
112. Dlatego też II Synod Archidiecezji Katowickiej, zachowując cenne dziedzictwo wartościowych kapłańskich postaw i działań, w jakie bogata jest dziewięćdziesięcioletnia historia naszego Kościoła, pragnie swoimi postanowieniami przyczynić się do tego, aby duchowni tworzący prezbiterium archidiecezjalne (we współpracy z prezbiterami zakonnymi posługującymi

⁷⁵ Podstawą treści niniejszego rozdziału jest projekt synodalnej Komisji do spraw Duchowieństwa, przyjęty przez zgromadzenie synodalne na IX sesji plenarnej 6 lutego 2016 roku.

⁷⁶ Por. *Katechizm Kościoła katolickiego*, nr 1545–1547.

⁷⁷ Jan Paweł II, *Adhortacja apostolska „Pastores dabo vobis”*, nr 15.

⁷⁸ Sobór Watykański II, *Dekret „Presbyterorum ordinis”*, nr 1.

na terenie archidiecezji katowickiej) mogli w aktualnych warunkach owocnie realizować swoje powołanie: wypełniać zlecone im przez Chrystusa posłannictwo w naszym lokalnym Kościele – w otwarciu na potrzeby Kościoła powszechnego⁷⁹.

113. Jednocześnie katowicki Kościół z wdzięcznością przyjmuje i wspiera trwającą od niedawna posługę diakonów stałych⁸⁰, ufając, że Pan pomnoży w przyszłości liczbę tych cennych współpracowników biskupa i prezbiterów.
114. Niniejsze wskazania dotyczące niektórych aspektów posługi kapłańskiej – w powiązaniu z innymi postanowieniami II Synodu Archidiecezji Katowickiej, które do niej się odnoszą – opierają się na głębokim przeświadczeniu, że „realizacja naczelnego zadania duszpasterskiego, jakim jest nowa ewangelizacja [...], dziś zwłaszcza potrzebuje kapłanów, którzy bezwzględnie i w pełni przeżywają tajemnicę Chrystusa i potrafią wypracować nowy styl życia duszpasterskiego, w głębokiej jedności z papieżem, biskupami i z innymi kapłanami oraz w owocnej współpracy z wiernymi świeckimi [...]”⁸¹.

Zarządzenia i zalecenia

Wspólnotowe formy przeżywania kapłaństwa

115. Zaleca się dbanie o współbraci prezbiterów, szczególnie o najbliższych współpracowników, wyrażające się przede wszystkim w poświęcaniu im czasu na rozmowę, we wspólnym odpoczynku i świętowaniu, w gotowości do pomocy w realizacji obowiązków, w modlitwie.
116. Zaleca się wspólnotową celebrację przynajmniej części liturgii godzin lub inną formę wspólnej, codziennej modlitwy.
117. Zaleca się odbywanie systematycznych spotkań duszpasterzy parafii (i innych grup kapłańskich), polegających na dzieleniu się słowem Bożym i doświadczeniem wiary oraz praktyką duszpasterską, a także na planowaniu zadań duszpasterskich. Na takie spotkania proponuje się każdy czwartkowy wieczór, który należy zachować wolnym od innych zadań.
118. Zaleca się tworzenie na probostwach kaplic domowych (z zachowaniem odpowiednich norm prawa) oraz miejsc do wspólnego spędzania czasu wolnego – należy je uwzględnić w planach remontów probostw.

⁷⁹ Por. tenże, *Dekret o formacji kapłańskiej*, „Optatam totius”, nr 20.

⁸⁰ Por. *Status diakona stałego w archidiecezji katowickiej* (obowiązujący po Synodzie tekst por. *Suplement* do rocznika 2016 „Wiadomości Archidiecezjalnych”).

⁸¹ Jan Paweł II, *Adhortacja apostolska „Pastores dabo vobis”*, nr 18.

119. Odpowiedzialnemu za formację presbiterów zaleca się przygotowanie i stałe aktualizowanie na stronie internetowej archidiecezji katowickiej informacji o wspólnotach kapłańskich istniejących w Kościele katowickim lub poza nim (z przedstawieniem miejsc i terminów spotkań).

Formacja stała księży archidiecezji katowickiej

120. Wszyscy presbiterzy archidiecezji katowickiej zobowiązani są do formacji stałej: osobistej i wspólnotowej. Zasady formacji wspólnotowej określa *Zarządzenie w sprawie formacji presbiterów w archidiecezji katowickiej*⁸².
121. Zaleca się władzom Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego wprowadzenie do programu Podyplomowych Studiów Teologii Pastoralnej zajęć z prawa wyznaniowego, ekonomii i zarządzania.

Zarządzanie personaliami archidiecezji katowickiej

122. Zarządza się przygotowanie niepublicznej elektronicznej bazy danych personalnych presbiterów archidiecezji katowickiej. Baza ta zawierałaby informacje dotyczące predyspozycji, umiejętności, doświadczeń oraz przebiegu posługi duszpasterskiej i katechetycznej presbiterów. W tym celu dane zgromadzone już w kancelarii kurii mogą być uzupełnione za pomocą odpowiedniej ankiety.
123. Zaleca się presbiterom zatrudnionym w Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego włączanie się w pomoc duszpasterską, zwłaszcza w parafiach.

Urlop wypoczynkowy

124. Z reguły presbiterzy korzystają z przysługującego im urlopu wypoczynkowego w lipcu i sierpniu.
125. Zaleca się, aby presbiterzy, którzy nie mają stałych obowiązków w czasie roku szkolnego lub akademickiego, korzystali z urlopu w innym czasie niż lipiec i sierpień, zaś presbiterzy pracujący poza duszpasterstwem parafialnym – by podejmowali zastępstwa parafialne w okresie urlopowym. Dotyczy to również księży będących pracownikami Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego.
126. W czasie przerwy semestralnej presbiterzy rozpoczynają swój tygodniowy wypoczynek zasadniczo w poniedziałek po pierwszej Eucharystii porannej, a powracają do parafii w sobotę przed rozpoczęciem celebracji ostatniej mszy świętej.

⁸² Obowiązujący po Synodzie tekst por. *Suplement* do rocznika 2016 „Wiadomości Archidiecezjalnych”.

127. Prezbyterom prowadzącym w czasie urlopu działalność duszpasterską o charakterze formacyjnym lub charytatywnym można udzielić dodatkowego urlopu.

Zastępstwo za chorego księdza w parafii

128. Zaleca się, aby w przypadku nagłej niedyspozycji prezbytera – spowodowanej chorobą lub hospitalizacją – stosowano zasadę pomocniczości:
- a. w parafii, w której duszpasterzuje tylko jeden kapłan, zastępstwa koordynuje dziekan – po uprzednim powiadomieniu o zaistniałej sytuacji wikariusza generalnego;
 - b. w parafii, w której posługuje kilku duszpasterzy, zastępstwa koordynuje proboszcz lub najstarszy stażem wikariusz – po uprzednim powiadomieniu o zaistniałej sytuacji diekana;
 - c. w przypadku przewlekłej choroby prezbytera stosowne decyzje podejmuje Arcybiskup Metropolita Katowicki.

Formy wsparcia dla kapłanów przeżywających trudności

129. Zobowiązuje się proboszczów i dziekanów oraz wikariusza generalnego do podjęcia braterskich rozmów i odpowiednich działań wobec kapłanów przeżywających trudności osobiste lub życiowe oraz wobec duchownych wyobcowanych ze wspólnoty kapłańskiej.
130. Zarządza się przygotowanie w archidiecezji katowickiej systemu wsparcia dla księży przeżywających trudności. Trzonem systemu powinna być grupa odpowiednio formowanych, doświadczonych kierowników duchowych i psychologów (terapeutów), utrzymująca stały kontakt ze specjalistycznymi ośrodkami rekolekcyjnymi i terapeutycznymi oraz ojcami duchownymi dekanatów.
131. Zaleca się kapłanom, aby utrzymywali dyskretny, indywidualny kontakt z duchownymi, którzy porzucili posługę i w razie konieczności udzielali im stosownego wsparcia.

Posługa diekana w archidiecezji katowickiej

132. Dziekan na zaproszenie Arcybiskupa Metropolity Katowickiego omawia z nim w czasie indywidualnego spotkania sytuację duszpasterską i personalną w dekanacie.
133. Wikariusz generalny powinien konsultować z dziekanem planowane w dekanacie zmiany personalne oraz wyznaczanie poszczególnym kapłanom zadań ponadparafialnych.
134. Dziekan powinien co najmniej raz w roku spotykać się indywidualnie z każdym z prezbyterów dekanatu, aby porozmawiać o jego posłudze duszpasterskiej i sytuacji egzystencjalnej.

Posługa proboszcza w archidiecezji katowickiej

135. Kandydata na urząd proboszcza zasadniczo mianuje się najpierw administratorem.
136. Proboszcz – zgodnie z określonymi przez *Kodeks prawa kanonicznego* (kan. 538) zasadami i warunkami – może wcześniej zrezygnować z pełnionej funkcji oraz kontynuować posługę duszpasterską w innej formie.
137. W przypadku zmiany proboszcza niezwiązanej z jego przejściem na emeryturę zaleca się spotkanie przedstawicieli Arcybiskupa Metropolity Katowickiego z parafialną radą duszpasterską.

Posługa wikariusza w parafii

138. Posługa wikariusza w jego pierwszej parafii trwa z reguły trzy lata.
139. Długość posługi wikariusza w jego drugiej i kolejnych parafiach zależna jest od:
 - a. oceny jego pracy przeprowadzonej przez wikariusza generalnego – zwłaszcza na podstawie opinii proboszcza i sprawozdania przedstawionego przez samego wikariusza;
 - b. pożytku i dobra wiernych, przede wszystkim wspólnot, które realizują rozbudowany program formacyjny;
 - c. zaangażowania w dzieła, które wymagają szczególnych predyspozycji lub umiejętności prezbitera (duszpasterstwa specjalne, katecheza, posługa charytatywna).
140. W uzasadnionych przypadkach posługa starszych stażem wikariuszy powinna być przedłużona ponad okres trzyletni.
141. Zmiany personalne wikariuszy parafialnych poprzedza zawsze rozmowa wikariusza generalnego z danym prezbiterem. Przy przeprowadzaniu zmian należy uwzględnić:
 - a. możliwość rozwoju prezbitera w kapłańskim posługiwaniu przez poznanie specyfiki pracy duszpasterskiej w różnych parafiach oraz podejmowanie przez niego opieki nad różnymi grupami i wspólnotami;
 - b. sytuację, predyspozycje i umiejętności całego zespołu duszpasterskiego w danej parafii;
 - c. aktualne potrzeby duszpasterskie danej parafii;
 - d. sytuację osobistą prezbitera.
142. Zaleca się, by wikariusze parafialni ograniczali zatrudnienie w szkołach do połowy etatu i koncentrowali swoje wysiłki na posłudze w parafii.

Posługa ojca duchownego w dekanacie

143. Powołanie na urząd ojca duchownego dekanatu powinno się odbywać wskutek wyborów dokonanych przez prezbitrów dekanatu. Kadencja ojca duchownego trwa pięć lat z możliwością przedłużenia o kolejną kadencję.
144. Wybór ojca duchownego dekanatu podlega zatwierdzeniu przez Arcybiskupa Metropolitę Katowickiego.
145. Zadania ojca duchownego dekanatu są następujące:
 - a. dbanie o rozwój życia duchowego prezbitrów;
 - b. dbanie o rozwój relacji miłości prezbitrów między sobą, z Arcybiskupem Metropolitą Katowickim i biskupami pomocniczymi;
 - c. organizowanie – w porozumieniu z dziekanem i z odpowiedzialnym za formację stałą prezbitrów – modlitewno-formacyjnej części spotkań dekanalnych (należy zawsze pamiętać o modlitwie za zmarłych i chorych kapłanów);
 - d. pomoc – także w postaci interwencji mediacyjnych – w rozwiązywaniu konfliktów między prezbitrami lub prezbitrami i wiernymi;
 - e. pomoc w rozwiązaniu osobistych trudności przeżywanych przez prezbitrów dekanatu;
 - f. wsparcie duchowe prezbitrów chorych i starszych;
 - g. posługa kierownictwa duchowego wobec prezbitrów oraz pomoc w znalezieniu odpowiedniego kierownika;
 - h. wspieranie animacji powołań kapłańskich, zakonnych i misyjnych w dekanacie we współpracy z archidiecezjalnym duszpasterzem powołań;
 - i. własna systematyczna formacja indywidualna oraz formacja w ramach formacji stałej prezbitrów⁸³.

Zasady określające status księdza rezydenta w parafii**Postanowienia ogólne**

146. Do grupy księży rezydentów należą prezbitrzy skierowani przez Arcybiskupa Metropolitę Katowickiego do zamieszkania na terenie określonej parafii. Zazwyczaj są nimi kapłani na emeryturze lub rencie, którzy w miarę możliwości pomagają w pracy duszpasterskiej w tej parafii oraz księża pełniący posługę głównie poza duszpasterstwem parafialnym.
147. Rezydent podejmuje działania duszpasterskie w parafii pod kierunkiem jej proboszcza lub administratora.

⁸³ Por. wspomniane wyżej *Zarządzenie w sprawie formacji prezbitrów archidiecezji katowickiej*.

148. Rezydent spełniający funkcje diecezjalne powinien dostosować swoje obowiązki duszpasterskie wobec parafii do innych posług i zobowiązań.

Ustalenia szczegółowe

149. Kapłani rezydenci przed zamieszkaniem w domu parafialnym lub na probostwie zawierają pisemną umowę z proboszczem lub administratorem o wzajemnych zobowiązaniach. Umowa nabiera mocy po zatwierdzeniu jej przez wikariusza generalnego.
150. Umowa z rezydentem powinna zawierać:
- a. zasady finansowania kosztów przygotowania i remontów mieszkania zajmowanego przez rezydenta;
 - b. zasady uczestnictwa rezydenta w kosztach utrzymania mieszkania i żywienia;
 - c. obowiązki, jakie rezydent ma wypełniać w ramach duszpasterstwa parafialnego (na przykład prowadzenie grup duszpasterskich, udział w kolędzie i tak dalej).
151. Rezydentowi, który celebruje msze święte w intencjach parafialnych, przysługują stypendia mszalne i *iura stolae*, rozliczane według zasad przyjętych w archidiecezji katowickiej.
152. Zaleca się, aby w czasie wakacji rezydent był szczególnym wsparciem duszpasterzy.
153. Jeśli rezydent – lub proboszcz (administrator) – doszedłby do wniosku, że współpraca jest utrudniona lub niemożliwa albo że druga strona nie wywiązuje się z umowy, powinien wówczas – po wyczerpaniu możliwości mediacyjnych w dekanacie – zwrócić się do wikariusza generalnego o rozwiązanie umowy.

Księża emeryci

154. Co najmniej na rok przed osiągnięciem przez prezbitera wieku emerytalnego przyjętego w archidiecezji katowickiej Arcybiskup Metropolita Katowicki (lub wyznaczona przez niego osoba) powinien przeprowadzić z prezbiterem rozmowę, dotyczącą jego przejścia na emeryturę oraz jego przyszłego miejsca pobytu i sposobu zaangażowania duszpasterskiego.
155. W formacji stałej starszych księży należy uwzględnić problematykę starzenia się prezbiterów i przechodzenia przez nich na emeryturę.

156. Za pomoc kapłanom starszym i wymagającym długotrwałej opieki stacjonarnej odpowiedzialny jest delegat Arcybiskupa Metropolity Katowickiego do spraw księży emerytów i chorych, który powinien im pomagać⁸⁴ w znalezieniu odpowiedniej formy opieki czy to w Archidiecezjalnym Domu imienia Świętego Józefa w Katowicach, czy to w domach pomocy społecznej działających przy Caritas Archidiecezji Katowickiej lub w innych odpowiednich do ich potrzeb placówkach.
157. Emerytowani proboszczowie i administratorzy mieszkają poza parafią, w której pełnili funkcję proboszcza (administratora).
158. Inne kwestie szczegółowe reguluje *Status prezbitera emeryta i prezbitera rencisty w archidiecezji katowickiej*⁸⁵.
159. Księża emeryci mogą uczestniczyć w posłudze duszpasterskiej – zwłaszcza w tych parafiach, które nie posiadają wikariusza.

Testament i pochówek

160. Każdy prezbiter archidiecezji katowickiej po objęciu urzędu proboszcza lub ukończeniu pięćdziesiątego roku życia jest zobowiązany sporządzić testament. Testament winien być sporządzony w formie zgodnej z prawem państwowym⁸⁶. Testament powinien zostać zdeponowany w kancelarii kurii metropolitalnej, a jego aktualizacja powinna odbywać się co najmniej co dziesięć lat⁸⁷.
161. Każdy proboszcz i administrator powinien zostać pochowany w parafii, w której duszpasterzował lub – w przypadku braku cmentarza parafialnego – w miejscowości, na której terenie znajduje się parafia .
162. Prezbiter, który był proboszczem lub administratorem w kilku parafiach, wyznacza w testamencie miejsce swego pochówku w wybranej przez siebie parafii.
163. W przypadku braku testamentu pochówek zmarłego kapłana będzie miał miejsce na cmentarzu parafii ostatniej posługi duszpasterskiej lub w miejscu, na którego terenie znajduje się ta placówka.
164. W razie wątpliwości o miejscu i formie pochówku prezbitera decyduje Arcybiskup Metropolita Katowicki.

⁸⁴ Chodzi zarówno o wskazanie odpowiedniej placówki, jak i o pomoc w załatwieniu koniecznych formalności.

⁸⁵ Obowiązujący po Synodzie tekst por. *Suplement* do rocznika 2016 „Wiadomości Archidiecezjalnych”.

⁸⁶ Por. *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny*, art. 941-985.

⁸⁷ Instrukcja szczegółowa i wzór testamentu zostanie opublikowana w *Suplemencie* do rocznika 2016 „Wiadomości Archidiecezjalnych”.

Powyższe wskazania należy interpretować zwłaszcza w kontekście następujących dokumentów:

Sobór Watykański II:

Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele „Christus Dominus”;
Dekret o formacji kapłańskiej „Optatam totius”;
Dekret o posłudze i życiu kapłanów „Presbyterorum ordinis”.

Kodeks prawa kanonicznego, kan. 232–293.

Katechizm Kościoła katolickiego, nr 871–896.

Jan Paweł II:

Adhortacja apostolska „Pastores dabo vobis”.

Kongregacja do spraw Biskupów:

Dyrektorium „Ecclesiae imago” na temat pasterskiej posługi Biskupów (1973).

Kongregacja do spraw Duchowieństwa:

Dekret w sprawie intencji mszalnych (1991);
Dyrektorium ogólne o katechizacji (1997);
Dyrektorium o posłudze i życiu kapłanów (2013).

Kongregacja do spraw Duchowieństwa:

Basic Norms for the Formation of Permanent Deacons (1998);
Directory for the Ministry and Life of Permanent Deacons (1998);
List okólny „Kapłan głosiciel słowa, szafarz sakramentów i przewodnik wspólnoty w drodze do trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa” (1999);
Dyrektorium o posłudze i życiu kapłanów (2000);
Kapłan pasterz i przewodnik wspólnoty parafialnej (2002);
The Eucharist and the Priest (2003).

Konferencja Episkopatu Polski:

Kapłan jako szafarz sakramentów we wspólnocie parafialnej (1976);
Instrukcja w sprawie odpoczynku kapłanów pracujących w duszpasterstwie (1976);
Postanowienia Konferencji Episkopatu Polski w sprawie Rad Kapłańskich i Kolegium Konsultorów (1998);
Wytyczne dotyczące formacji, życia i posługi diakonów stałych w Polsce (2005).

Komisja Episkopatu do spraw Duchowieństwa:

Zadania dekanalnych ojców duchownych (1991).

II Polski Synod Plenarny:

Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem.

wakat (strona umyślnie niezadrukowana)

Powołania i formacja do prezbiteratu w Kościele katowickim⁸⁸

Wstęp

165. Chrystus Pan powołał Dwunastu, aby byli fundamentem Kościoła (por. Ap 21,14), oni zaś ustanowili innych „jako biskupów, jako prezbiterów i jako diakonów, aby wypełnić polecenie Jezusa zmartwychwstałego, który ich posłał do wszystkich ludzi po wszystkie czasy”⁸⁹. W prezbiterach trwa posługa samego Najwyższego Pasterza, który nie opuszcza swojej owczarni i wciąż powołuje do swojej służby.
166. Kościół katowicki pamięta zachętę Jezusa Chrystusa: „Proście Pana żniwa, żeby wyprawił robotników na swoje żniwo” (Mt 9,38) i traktuje ją jako wezwanie do nieustannej modlitwy o powołania kapłańskie. Powołanie do kapłaństwa jest darem Boga. Za ten dar Kościół lokalny dziękuje i o niego prosi. Szczególna wdzięczność skierowana jest także do rodzin, w których doświadczenie wiary rodziców staje się dla wielu młodych ludzi czynnikiem wspierającym wybór drogi wyłącznej służby Chrystusowi w Kościele. Jednocześnie Synod zauważa, że wobec trudności, jakich doświadczają współcześnie rodziny, wspólnotami wiary, w których młodzi ludzie słyszą wezwanie do wyboru drogi życiowej, są również ruchy i stowarzyszenia kościelne oraz różnorodne formy duszpasterstwa, zwłaszcza duszpasterstwo służby liturgicznej.
167. Bóg nieustannie zaprasza do pójścia drogą powołania kapłańskiego, jednak nie wszyscy chcą lub potrafią odpowiedzieć pozytywnie na to zaproszenie. Dlatego obok modlitwy w intencji powołań i powołanych konieczne

⁸⁸ Podstawą treści niniejszego rozdziału jest projekt synodalnej Komisji do spraw Powołań i Formacji do Prezbiteratu przyjęty przez zgromadzenie synodalne na IX sesji plenarnej 6 lutego 2016 roku.

⁸⁹ Jan Paweł II, *Adhortacja apostolska „Pastores dabo vobis”*, nr 15.

są różnego rodzaju działania, które mają pomóc ludziom usłyszeć Boże wezwanie, odpowiedzialnie i w sposób wolny na nie odpowiedzieć oraz dobrze się przygotować do realizacji kapłańskiego powołania w realiach obecnego czasu. W tym celu ci, którzy odkrywają w sobie powołanie do kapłaństwa, przed przyjęciem do Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego zostają objęci formacją przedseminaryjną.

Zarządzenia i zalecenia

Troska o budzenie powołań do presbiteratu

Wydział Duszpasterstwa

168. Zaleca się utworzenie przez Wydział Duszpasterstwa Archidiecezjalnej Rady Duszpasterstwa Powołań, którą kierowałby archidiecezjalny moderator. Do zadań Rady należałoby między innymi: wykorzystanie mediów katolickich i Internetu do promocji powołań, przygotowanie propozycji homilii na cały rok (na przykład do wykorzystania w pierwsze czwartki), przygotowanie cyklu katechez o tematyce powołaniowej, przygotowanie materiałów do promocji powołań w rodzinach. Archidiecezjalna Rada Duszpasterstwa Powołań powinna współpracować z Krajową Radą Duszpasterstwa Powołań, Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym, osobami i instytucjami życia konsekrowanego, stosownymi duszpasterstwami działającymi w archidiecezji katowickiej oraz innymi podmiotami wskazanymi przez Arcybiskupa Metropolite Katowickiego.

Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne

169. Zaleca się rektorowi Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego dostosowanie do realiów parafii kształtowanie niedzieli budzenia powołań – z wyraźnym akcentem skierowanym w stronę całych rodzin, a nie tylko młodzieży.
170. Zaleca się rektorowi Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego organizowanie – we współpracy z Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego, odpowiednimi wydziałami kurii metropolitalnej, duszpasterstwem młodzieży oraz duszpasterstwem służby liturgicznej – dni otwartych Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego oraz innych inicjatyw pozwalających zainteresowanym poznać życie seminaryjne.
171. Alumni Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego kierowani są przez rektora do współudziału w różnych formach wakacyjnych rekolekcji dla dzieci i młodzieży, w trakcie których dają świadectwo swojego powołania.

Formacja stała prezbiterów

172. Zaleca się wikariuszowi generalnemu odpowiedzialnemu za formację stałą prezbiterów włączenie tematyki powołaniowej do cyklu spotkań formacyjnych dla księży (w tym do rekolekcji kapłańskich), aby przypominać prezbiterom o ich odpowiedzialności za powołania, polegającej na towarzyszeniu w odkrywaniu i realizacji powołania, oraz o wartości świadectwa życia kapłańskiego.

Proboszczowie

173. Zaleca się proboszczom, by w osobistych kontaktach z młodzieżą inicjowali rozmowy na temat wyboru powołania, w tym także powołania do prezbiteratu. Młodym zaś, którzy wykazują nim zainteresowanie, należy poświęcić stosowny czas, zapewnić modlitewne wsparcie i życzliwą pomoc we wstępnym rozeznaniu, prowadzącym do decyzji rozpoczęcia okresu propedeutycznego.
174. Zaleca się proboszczom wykorzystanie uroczystości prymicyjnych i jubileuszów kapłańskich do promocji powołań kapłańskich. W realizacji tego celu mogą być pomocne materiały przygotowane przez Archidiecezjalną Radę Duszpasterstwa Powołań.
175. Zaleca się proboszczom kształtowanie niedzieli budzenia powołań w taki sposób, by w jej trakcie było miejsce na osobiste świadectwo doświadczonego, lokalnego duszpasterza (szczególnie podczas spotkania z rodzinami i młodzieżą).
176. Zaleca się proboszczom wykorzystanie katechezy parafialnej do promocji powołań kapłańskich. W realizacji tego celu mogą być pomocne materiały przygotowane przez Archidiecezjalną Radę Duszpasterstwa Powołań.
177. Zaleca się proboszczom, wikariuszom i katechetom kształtowanie w sposób uroczysty celebracji pierwszych czwartków i pierwszych niedziel miesiąca oraz święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana jako czasu wzmożonej modlitwy o powołania.

Formacja do prezbiteratu

Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne

178. Zarządza się kontynuowanie przez Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne okresu propedeutycznego, obejmującego pełny rok formacyjny⁹⁰.

⁹⁰ Okres propedeutyczny jest czasem przygotowania do właściwej formacji seminaryjnej, podczas którego kandydaci do seminarium mają możliwość osobistej formacji ludzkiej, duchowej i wspólnotowej pod kierunkiem moderatorów i ojców duchownych wskazanych przez arcybiskupa katowickiego. Nadzór nad prowadzeniem okresu propedeutycznego sprawuje rektor Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego. Okres pro-

179. W trakcie okresu propedeutycznego oraz formacji seminaryjnej zarządza się wspieranie procesu budowania relacji interpersonalnych i integracji grupy poprzez formację duchową prowadzoną przez ojców duchownych oraz – w razie potrzeby – przy wsparciu psychologów.
180. Zaleca się akcentowanie w formacji seminaryjnej ideału kapłana zakorzenionego w Bogu, rozmiłowanego w Kościele, zaangażowanego i bliskiego wiernym, a także wychowywanie alumnów do stałej obecności wśród ludzi i umiejętności budowania z nimi dojrzałych relacji.
181. Zaleca się wprowadzenie stażu duszpasterskiego, który w parafiach archidiecezji katowickiej przez okres jednego semestru odbywać będą alumni przed *Admissio* (w drugim semestrze czwartego roku formacji seminaryjnej). Celem stażu jest doświadczenie realiów życia kapłańskiego oraz lepsze przygotowanie praktyczne do pracy duszpasterskiej. W trakcie stażu alumni kontynuują studia teologiczne.
182. Zaleca się prowadzenie w ramach *studium domesticum*⁹¹ dodatkowych zajęć, koniecznych dla właściwej formacji oraz należytego przygotowania duszpasterskiego.
183. Zaleca się podtrzymanie praktyki konsultowania z księżmi prowadzącymi zajęcia dydaktyczne na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego kwestii zdatności alumnów do przyjęcia święceń.
184. Zaleca się animowanie zaangażowania alumnów w działalność o charakterze charytatywnym i organizowanie w czasie formacji seminaryjnej różnego typu spotkań z ludźmi zaangażowanymi w taką posługę.
185. Zaleca się kierowanie alumnów drugiego roku formacji seminaryjnej na obowiązkowy wakacyjny staż pracy w szpitalach lub placówkach Caritas.
186. Zaleca się organizowanie misyjnych staży kleryckich dla alumnów – we współpracy i przy wsparciu wszystkich odpowiedzialnych za krzewienie ducha misyjnego w naszym Kościele lokalnym.
187. Zaleca się prowadzenie w ramach okresu propedeutycznego rekolekcji ewangelizacyjnych oraz proponowanie alumnom odbycia w trakcie formacji seminaryjnej kursu ewangelizacyjnego.

pedeutyczny odbywa się poza główną siedzibą seminarium, w ośrodku przez niego zarządzanym. Szczegółowe zasady realizacji okresu propedeutycznego zawiera *Zarządzenie o wprowadzeniu okresu propedeutycznego Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego* (obowiązujący po Synodzie tekst por. *Suplement* do rocznika 2016 „Wiadomości Archidiecezjalnych”).

⁹¹ *Studium domesticum* to formacja intelektualna prowadzona w ramach struktur seminarium, a nie na uniwersyteckim wydziale teologicznym.